

Sygn. akt II CSK 174/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa Ś.G.
przeciwko K.F. i Towarzystwu Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 lipca 2018 r., sygn. akt I AGa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń [...] Spółki Akcyjnej w W. koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo Ś.G. przeciwko K.F. i Towarzystwu Ubezpieczeń [...] S.A. w W. o zapłatę. W związku ze skargą kasacyjną powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 lipca 2018 r. oddalającego jej apelację od powyższego orzeczenia, należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie

z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podniosła, że w sprawie powstało istotne zagadnienie prawne, a mianowicie czy w procesach opartych na błędach przy wykonywaniu czynności adwokackich (radcowskich) konieczne jest wykazanie przez powoda bezpośredniego związku przyczynowego między uchybieniem a szkodą polegające na konieczności udowodnienia, że zapadłby wyrok określonej treści, a jeśli tak to w oparciu o jakie dowody miałyby to nastąpić (ponowne przeprowadzenie w całości postępowania dowodowego) czy też w takich sprawach w ogóle jest możliwe przeprowadzenie takich dowodów (wyrok powstaje przecież w głowach niezawisłych sądów po przeprowadzeniu postępowania dowodowego). Skarżąca powołała się ponadto na potrzebę wykładni art. 361 k.c. powodującego rozbieżności w orzecznictwie w zakresie adekwatnego związku przyczynowego oraz na oczywistą zasadność skargi, motywowaną rażącym naruszeniem przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego i procesowego wskazanych w podstawach skargi.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju orzecznictwa i nauki prawa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 21 maja 2013 roku, IV CSK 53/13, niepubl.). Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, nie publ.). oraz przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazując zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia oraz wadliwość rozwiązania postawionego problemu przez Sąd drugiej instancji w zaskarżonym wyroku.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. obliguje skarżącego do wykazania w drodze należycie uargumentowanego wywodu prawnego, ilustrowanego konkretnymi orzeczeniami sądowymi, że wskazany przepis prawa jest rozbieżnie interpretowany, a jego niejednolita wykładnia prowadzi do wydawania sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo zbliżonych stanach faktycznych.

W rozpatrywanej sprawie powódka dochodziła od pozwanego adwokata, który reprezentował ją w innym postępowaniu cywilnym zakończonym wyrokiem Sądu Okręgowego w P. (zasądzającym od Ś.G. na rzecz „R.” sp. z o.o. kwoty 118 956 zł z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu), naprawienia szkody wyrządzonej powódce przez nierzetelne i niestaranne postępowanie pełnomocnika, z powodu którego apelacja powódki od wspomnianego orzeczenia Sądu pierwszej instancji została odrzucona. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że adwokat i radca prawny odpowiadają za szkodę wyrządzoną mocodawcy na skutek swoich zaniedbań i błędów prowadzących do przegrania sprawy, której wynik byłby korzystny dla tej strony, gdyby pełnomocnik zachował należytą staranność (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2018 r., II CSK 536/17, niepubl.; z dnia 2 grudnia 2004 r., V CK 297/04, MoP 2005 nr 1, str. 9 oraz z dnia 25 kwietnia 2013 r., V CSK 210/12, OSNC 2014 nr 2, poz. 14). Wywody wniosku o przyjęcie skargi zmierzające do podważenia konieczności powiązania zaniedbania pełnomocnika ze skutkiem w postaci szkody spowodowanej przegraniem sprawy i postulowane przez skarżącą związanie odpowiedzialności pełnomocnika wyłącznie z faktem popełnienia zaniedbań w toku prowadzenia sprawy sądowej nie uwzględniają dotychczasowego orzecznictwa. W

postępowaniu, którego przedmiotem jest roszczenie o naprawienie szkody wynikłej z działań lub zaniechań pełnomocnika procesowego podejmowanych w innym postępowaniu sądowym bez zachowania należytej staranności, sąd obowiązany jest zbadać nie tylko, czy działania lub zaniechania takie miały miejsce, ale również jaki był ich wpływ na wynik sprawy prowadzonej przez tego pełnomocnika (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r., V CSK 104/11, OSNC - ZD 2013 nr C, poz. 58, str. 91; z dnia 13 czerwca 2008 r., I CSK 514/07, niepubl. oraz z dnia 12 września 2018 r., II CSK 536/17, niepubl.). Dla przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej pełnomocnika nie wystarczy wykazanie niezachowania przez niego należytej staranności zawodowej, ale konieczne jest również udowodnienie, że istniało wysokie prawdopodobieństwo uzyskania korzystnego rozstrzygnięcia, zaprzepaszczone wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pełnomocnika. Postępowanie odszkodowawcze nie może przekształcić się w ponowne merytoryczne rozpoznawanie sprawy już osądzonej, w szczególności wyklucza przeprowadzenie w jego granicach podmiotowych i przedmiotowych nowego postępowania dowodowego. Ustalenie zaniechań pełnomocnika nie sprowadza się do sfery faktów, ale ich następstw - oceny sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2017 r., II CSK 749/16, niepubl.). Żadne z powołanych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania orzeczeń nie dotyczy odpowiedzialności profesjonalnych pełnomocników procesowych za szkodę wyrządzoną podczas i w związku ze świadczeniem przez nich pomocy prawnej. Podniesione przez skarżącą wątpliwości, które mają stanowić zagadnienie prawne, ewentualnie źródło wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie, pomijają poglądy ugruntowane na kanwie spraw odszkodowawczych inicjowanych przeciwko zawodowym pełnomocnikom przez ich byłych mocodawców. Nie ma zatem podstaw do uznania, że poruszona przez skarżącą problematyka stanowi istotne, nowe i rzeczywiście występujące zagadnienie prawne a przepis art. 361 k.c. faktycznie wzbudza wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w określonym przez skarżącą zakresie.

Wskazana przez powódkę podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci jej oczywistej zasadności nie tylko pozostaje w sprzeczności z pozostałymi wskazanymi we wniosku przyczynami kasacyjnymi, ale nie została

ponadto poparta jakąkolwiek argumentacją. Oparcie wniosku na oczywistej zasadności skargi wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*) bez konieczności pogłębionej analizy zaskarżonego orzeczenia, sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, niepubl., z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, niepubl., z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, niepubl., z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, niepubl. oraz z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.). Sam zarzut naruszenia określonych przepisów prawa wskazanych w podstawach kasacyjnych nie jest wystarczający a konieczne jest wykazanie, że doszło do oczywistego naruszenia przepisów jasnych i jednoznacznych, których wykładnia i stosowanie nie budzi wątpliwości. Ten sam przepis nie może być jednocześnie źródłem poważnych wątpliwości kreujących istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz przedmiotem naruszenia widocznego *prima vista*, bez pogłębionej analizy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2016 r., I CSK 477/15, niepubl. oraz z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 707/17, niepubl.). Zarzucany błąd orzeczniczy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć również charakteru oczywistego i podstawowego, jeżeli przepis prawa budzi poważne wątpliwości lub rozbieżności w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Należy zatem wskazać przepisy prawa, które naruszono, a w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r. Nr 13, poz. 230). Skarżąca nie uzasadniła powołanej podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zaś odwołanie do podstaw kasacyjnych jest

niewystarczające i nie jest równoznaczne z wykazaniem ich oczywistej zasadności. Brak zatem podstaw do stwierdzenia, że w sprawie zachodzi podstawa z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego znajduje podstawę w art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. Odpowiedź pozwanego K.F. na skargę kasacyjną podlegała zwrotowi, albowiem pozwany nie dołączył do niej dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu tego pisma procesowego albo dowodu jego wysłania przesyłką poleconą, jak wymagał tego art. 132 § 1 k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej od dnia 8 września 2016 r. na podstawie ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1311, por. art. 21 ust. 1 tej ustawy).

as]

jw